

Samtænkning af civil og militær indsats i internationale operationer.

Danmarks øgede internationale militære engagement i de senere år har rejst spørgsmålet om hensigtsmæssigheden af en styrket samordning af de civile og militære indsatser. Der er over de seneste år indhøstet nye erfaringer i humanitær bistand og genopbygningsbistand i tilknytning til løsning af militære konflikter. På Vestbalkan, i Eritrea, Afghanistan og Irak har den humanitære bistand i større eller mindre grad været baseret på konkrete samarbejder mellem de humanitære aktører og militæret i form af for eksempel logistisk støtte og minerydning. Fælles for disse situationer har været omfattende ødelæggelser af de lokale samfundsstrukturer og dermed behovet for at inddrage mange aktører i konfliktløsningen.

Formålet med den samlede danske indsats i et konfliktområde er at stabilisere og normalisere forholdene. Vand, elektricitet, transport, politi, grundlæggende administration og fungerende forretningsliv er alle grundlæggende forudsætninger for at opnå dette formål. Internationale krisestyringsoperationer er således ikke kun en militær opgave. For civilbefolkningen i et kriseområde vil der være en lige linje mellem forbedring af den sociale og økonomiske situation i området og forbedringer af sikkerhedssituationen. Den samlede danske indsats i konfliktområdet må derfor i højere grad koordineres og målrettes, således at et konfliktområde hurtigst muligt stabiliseres og normaliseres. Dette kan medvirke til at forkorte den militære operation samt sikre den størst mulige effekt i anvendelsen af danske ressourcer indenfor en internationalt koordineret ramme.

Det er regeringens hensigt at styrke Forsvarets evne til at gennemføre internationale militære operationer i de kommende år. Samtidig synes behovet for indsættelse af militære styrker i et bredt spektrum af opgaver og i vidt forskellige situationer at være stigende. Danmark må forvente fortsat at være til stede i Irak, hvor der allerede er indhentet brugbare erfaringer med at samtænke den civile og militære indsats. Den internationale indsats i Afghanistan kan ventes udbygget med yderligere "Provincial Reconstruction Teams", der i deres natur er udtryk for en samtænkning mellem det civile og det militære engagement i form af civil genopbygningsindsats under militær beskyttelse. Behovet for en øget dansk indsats i dette område vil ikke kunne udelukkes. Danmark er endvidere til stede med en militær styrke i Kosovo. Det danske bidrag ventes nedjusteret i takt med den generelle tilpasning af KFOR.

Det er vanskeligt at forudsige, hvor de næste internationale militære konflikter vil finde sted. Tendensen går i retning af fokus på konflikter i Afrika, hvor det internationale samfund intensiverer konfliktforebyggende og fredsbevarende indsatser. Andre mulige konfliktområder omfatter den større mellemøstlige region eller Kaukasus.

EU's overtagelse af krisestyringsindsatsen i Bosnien må forventes at blive et eksempel på, hvorledes fremtidige militære indsatser indgår i en bredere koordineret indsats. Det forventes således, at EU vil få den overordnede strategiske ledelse. EU vil her kunne vise værdien af en samtidig anvendelse af den række udenrigspolitiske instrumenter, som står til rådighed for Unionen. Operationen vil således omfatte sammensætning af en militær styrke, opbygning af en lokal politistyrke og retsinstanser samt støtte til den demokratiske og sociale udvikling i Bosnien. Danmark vil ikke have mulighed for at deltage med militære styrker i EU-regi som følge af forsvarsforbeholdet.

Sikkerhedssituation kan i nogle tilfælde medføre, at ikke-statslige aktører som f.eks. private nødhjælpsorganisationer og internationale organisationer indledningsvis ikke kan eller vil operere i et kriseområde. Der vil også kunne være situationer, hvor der ikke hverken er internationalt eller lokalt politi til stede. I sådanne situationer vil den militære styrke kunne blive nødsaget til at yde en mindre og meget konkret bistand i lokalområdet samt varetage opgaver, som f.eks. reetablering af politi og retsvæsen. Dette er ikke en del af den militære styrkes kernekompetence, og bør efter regeringens opfattelse heller ikke være det. I situationer, hvor den militære styrke må løse sådanne opgaver i det militære indsatsområde, vil regeringen sikre, at styrken har de nødvendige økonomiske midler og eventuelt anden støtte, herunder rådgivning. Overførelsen af Beredskabsstyrelsen til Forsvarsministeriet forbedrer også muligheden for at udnytte de særlige kompetencer, som Beredskabet råder over i forbindelse med hjælp i humanitære nødsituationer.

Efterhånden som sikkerhedssituationen forbedres vil det normalt være muligt for andre civile statslige og ikke-statslige aktører at operere i området. Det er i den forbindelse vigtigt, at den militære styrkes løsning af disse opgaver gøres så kort som mulig, og at nødhjælpsorganisationer eller private virksomheder med den nødvendige ekspertise hurtigst muligt træder ind og løfter opgaven. Militære styrker vil fortsat kunne støtte civile aktørers løsning af sådanne opgaver i det omfang, styrkerne råder over relevant materiel og ekspertise.

Regeringen vil derfor med et nyt initiativ sikre, at anvendelsen af danske statslige ressourcer i internationale krisestyringsoperationer sker fokuseret, effektivt og koordineret uanset sikkerhedssituationen.

Planlægningen og tilrettelæggelsen af en international krisestyringsoperation, hvor danske militære enheder indsættes i et selvstændigt ansvarsområde, må således fra operationens start omfatte alle danske bidrag, der indgår i operationen, samt formulere målsætninger for indsatsernes afslutning. Det vil sige aktiviteter, der gennemføres af forsvaret, beredskabskorpset, politiet, udenrigstjenesten og i videst muligt omfang de private hjælpeorganisationer. Dette vil ske i samarbejde og dialog med alle aktørerne og under udnyttelse af aktørernes grundlæggende forskelligheder og kompetencer.

Der sigtes mod stabiliseringsindsatser, der imødekommer elementære humanitære behov, hjælper sårbare og udsatte grupper og skaber direkte resultater for lokalbefolkningen i deployeringsområdet. Som eksempler herpå kan nævnes reetablering af infrastruktur, der sikrer adgang for egentlige humanitære hjælpeindsatser, reetablering af offentlige byg-

ninger, herunder bl.a. genetablering af lokal administration og myndighedsudøvelse inklusive politi- og retsvæsen, skoler og sundhedscentre, genetablering af vand og elforsyning og støtte til civile hjælpeorganisationer.

Som et led i regeringens initiativ etableres en stående embedsmandsgruppe til planlægning og samtænkning af den danske militære og civile humanitære indsats. I embedsmandsgruppen deltager Forsvarsministeriet, Forsvarskommandoen, Beredskabsstyrelsen og Rigspolitiet. Udenrigsministeriet vil være formand for embedsmandsgruppen og sikre koordination med relevante danske hjælpeorganisationer samt eventuelt private virksomheder.

For at styrke samtænkningen og koordinationen af den civile og militære danske indsats vil der i operationsområdet i eller ved det danske styrkebidrag så vidt muligt samtidig blive etableret en styringsenhed under Udenrigsministeriet, der lokalt kan bidrage til koordinering, informationsudveksling og generel effektivisering i forbindelse med de danske aktiviteter. For at sikre en hurtig og effektiv indsats rettet mod de konkrete behov træffer styringsenheden beslutning om de konkrete forslag til projekter i lyset af de kriterier, der gælder for stabiliseringsindsatser. Er der ikke mulighed eller behov for en sådan styringsenhed, vil der til den militære styrke i stedet kunne tilknyttes en eller flere rådgivere med særlig kapacitet på relevante områder.

Der skal i videst muligt omfang ske en koncentreret dansk humanitær indsats i det ansvarsområde, som det danske militære styrkebidrag indsættes i. Udgangspunktet er, at det er de private danske og internationale hjælpeorganisationer, der bør forestå gennemførelse af dansk finansierede stabiliseringsindsatser. Andre aktørers humanitære indsatser i deployeringsområdet søges så vidt muligt koordineret hermed.

Stabiliseringsindsatser vil fortsat blive finansieret over udviklingsbistanden og de konkrete initiativer vil kunne gennemføres af civile hjælpeorganisationer. Regeringen vil endvidere afsætte ca. 15 mio. kr. på finansloven til civile aktiviteter, som kan udføres af danske militære styrkebidrag, når sikkerhedssituationen gør det vanskeligt for civile organisationer at operere. Såfremt midlerne ikke kommer til anvendelse, vil de kunne anvendes til anden humanitær bistand.

Direkte samtænkning af den militære og civile indsats indebærer ikke noget organisatorisk eller beslutningsmæssigt over- underordningsforhold mellem de forskellige aktører. Der er tale om at etablere en ramme eller et sæt spilleregler for samarbejdet. Regeringen vil i den forbindelse arbejde for en videreudvikling af dialogen og den gensidige forståelse mellem civile og militære aktører via samarbejdet i Den Humanitære Kontaktgruppe.

Regeringen vil endvidere opprioritere den eksisterende fælles træning og uddannelse af civile og militære aktører og til stadighed evaluere samarbejdet med henblik på at øge personalets kapacitet og den gensidige forståelse mellem de centrale danske aktører.